

KORKU

ARTHUR MACHEN

BEYAZ İNSANLAR

ulysses
yayınlari

GİRİŞ

“Büyü ve kutsallık,” dedi Ambrose, “bunlar gerçekliğin ta kendisidir. Her biri bir coşkudur, sıradan yaşamdan bir kaçıdır.”

Cotgrave merakla dinliyordu. Bir arkadaşı, onu şehrin kuzey banliyösündeki bu yıkık eve getirmişti. Eski bir bahçeden geçip, Ambrose’un kitaplarına gömülüp rüyalar içinde uyukladığı odasına varmışlardı.

“Evet,” diye devam etti Ambrose, “büyü, onunla yaşayanlar sayesinde anlam kazanır. Bence, kuru ekmek yiyip su içmekten duyulan sevinç, bir gurmenin en lezzetli yemeklerden aldığı keyiften çok daha derindir.”

“Azizlerden mi bahsediyorsunuz?”

“Evet ama günahkârlardan da bahsediyorum... Ruhsal dünyayı yalnızca en yüce iyiliklere sahip olanlarla

sınırlamak büyük bir yanılıdır. En büyük kötülüğe sahip olanların da bu dünyada yeri vardır. Sadece bedensel zevklere kapılmış biri ne büyük bir günahkâr olabilir ne de büyük bir aziz. Çoğumuz hayatı anlamını kavramadan, rastgele yaşarız; bu yüzden hem iyiliklerimiz hem de kötülüklerimiz, önemsiz ve yüzeyseldir.”

“Yani, en büyük günahkârın da en büyük aziz gibi bir münzevi olabileceğini mi söylüyorsunuz?”

“Her türden büyük insan, kusurlu kopyaları terk eder ve mükemmel orijinalere yönelir. Eminim ki en yüksek mertebedeki azizlerin birçoğu, yaygın anlamda tek bir ‘iyi eylem’ bile yapmamıştır. Diğer yandan, hayatları boyunca hiçbir ‘kötü fiil’ işlemeyen ama yine de günahın en derinlerine inmiş insanlar da olmuştur.”

Ambrose, o anda odadan kısa bir süreliğine çıktı. Cotgrave, bu sohbete olan hayranlığıyla arkadaşına döndü ve onu tanıştırdığı için teşekkür etti.

“Büyük bir adam,” dedi gülümseyerek. “Daha önce böyle bir deliyle hiç tanışmamıştım.”

Ambrose elinde viskiyle geri döndü ve cömertçe ikramda bulundu. Soda verirken alkol karşıtı gruba sert sözler söyledi. Kendine bir bardak su doldurup konuş-

masına devam etmek üzereydi ki Cotgrave araya girdi.

“Bu söylediklerinizi bir türlü bağdaştıramıyorum,” dedi Cotgrave. “Bir insan nasıl hiç günah işlememişken büyük bir günahkâr sayılabilir? Bu çok mantıksız!”

“Yanılıyorsun,” dedi Ambrose. “Ben paradoks yapmıyorum, sadece basit bir gerçeği dile getiriyorum. Bir insan, dünyadaki en kaliteli şaraplardan anlar ama ucuz biranın kokusunu bile bilmeyebilir. Bunun neresi şaşırtıcı? Senin asıl şaşırdığın nokta, günahın gerçek anlamını kavramamış olman. Evet, büyük günahlarla cinayet, hırsızlık veya zina gibi eylemler arasında bir bağ var ama bu bağ, harflerin edebiyatla ilişkisi kadar yüzeyseldir. Sorun şu ki biz meselelere hep sosyal bakış açısıyla bakıyoruz. Bize ya da başkalarına zarar veren birinin kötü olduğuna inanırız. Bu, toplumsal açıdan doğru olabilir ama kötülük, özünde bireyseldir; insanın ruhuna özgü yalnız bir tutkudur.”

“Yani sıradan bir katil, aslında bir günahkâr sayılmaz mı?” diye sordu Cotgrave.

“Evet, katil bir vahşi hayvan gibidir; öldürme nedeni bir erdem değil, eksiklik. Biz sadece kendimizi korumak için ondan kurtulmak zorundayız. Bu yüzden, onu

bir günahkârdan çok kaplan gibi düşünürüm. Gerçek kötülük tamamen olumludur ama yanlış tarafta durur. Dünyada gerçek günahkâr sayısı muhtemelen azizlerden bile daha azdır.”

Cotgrave hâlâ şüpheyle dinliyordu. Ambrose devam etti:

“Hırsız örneğini ele alalım. Evet, cebimizden bir şey çalınması sinir bozucudur ama bu, kişinin büyük bir günahkâr olduğunu mu gösterir? Aslında o, sadece gelişmemiş bir insandır. Aziz olamaz belki ama hayatında tek bir günah işlememiş binlerce insandan daha değerli biri olabilir. Evet, onun gibi insanlar topluma zarar verir ve yakaladığımızda hapse atarız. Ama onun eylemleri ile gerçek kötülük arasında neredeyse hiçbir bağlantı yoktur.”

Gece epey ilerlemişti. Cotgrave’i getiren adam, bu konuşmaları muhtemelen daha önce de duyduğundan, sohbete nötr ve ölçülü bir gülümsemeyle eşlik ediyordu. Ancak Cotgrave, başlangıçta deli sandığı Ambrose’un aslında bilge biri olabileceğini düşünmeye başlamıştı.

“Biliyor musunuz,” dedi Cotgrave, “gerçekten çok ilginçsiniz. O zaman, biz kötülüğün gerçek doğasını tam anlamıyla kavrayamıyor muyuz?”

“Evet, aynen öyle. Kötülüğü hem abartıyor hem de küçümsüyoruz. Sosyal düzenimizi korumak için gerekli ve yerinde olan kurallara karşı işlenen çok sayıda ihlali, ‘günah’ ya da ‘kötülük’ olarak nitelendirip bu yaygınlıktan korkuyoruz. Ama bu aslında saçmalık. Örneğin hırsızlık... Robin Hood veya 17. yüzyılın İskoç haydutları ya da günümüzün şirket dolandırıcıları hakkında korkunç bir his taşıyor musunuz? Öte yandan, kötülüğü küçümsüyoruz da. Cebimize ya da eşimize müdahale edilmesini öyle büyük bir günah olarak görüyoruz ki gerçek günahın dehşetini tamamen unutmuş durumdayız.”

“Peki, gerçek günah nedir?” diye sordu Cotgrave.

“Bu sorunuza başka bir soruyla cevap vermeliyim,” dedi Ambrose. “Kedinizin ya da köpeğinizin birden insan sesiyle sizinle konuşmaya başladığını düşünün. Sizinle tartıştığını hayal edin. Ne hissederdiniz? Dehşete kapılırdınız, buna eminim. Bahçenizdeki güller tuhaf bir şarkı söyleseydi deliye dönmez miydiniz? Ya da kaldırım taşlarının gözünüzün önünde şişip büyümeye başladığını düşünün... Gece fark ettiğiniz küçük bir çakıl taşının